

Swedbank



Kuidas koostada toimiv eelarve?

Grete Koho

Swedbanki Rahaasjade Teabekeskus

23.10.2024

Kes ma olen?

Swedbanki finantshariduse valdkonnajuht

- 2018-2022 Tartu Ülikool ajakirjandus ja kommunikatsioon, *bakalaureus*
- 2023- Tartu Ülikool ajakirjandus ja kommunikatsioon, *magister*
- IRONMAN Eesti meediatiimi vabatahtlik



Millega tegeleb Rahaasjade Teabekeskus?

- Edendame eestimaalaste rahatarkust ja rahalist heaolu.
- Analüüsime elanike rahalist seisut ja seda mõjutavaid tegureid.
- Nt erinevad uuringud, seminarid, VR-mäng, Kogumispäeviku FB grupp, raamat-märkmik, *podcast*, raamat ja töövihik mudilastele, rahatarkuse koolitunnid jpm.





Group by Swedbank Eestis

Kogumispäevik >

Public group · 50.3K members

5000 



48 800 liiget
(uus liikmeid 5000)

Kommentaare kokku: 13 000

Postitusi: 200

Populaarseim postitus:

- Jõulubasaar – anna ära või pane müüki üleliigne asi.
1200 kommentaari

Podcastide top kolm:

1. Aktsiadesse investeerimine - kellele, kuidas ja miks?
3670 kuulamist

2. Kuidas mõjutab toitumine meie vaimset tervist?
3190 kuulamist

3. Fuudish: mida me igapäevaselt endale suhu pistame?
3161 kuulamist

Podcastide kuulamisi kokku: 48500



**Oma unistuste
täitmiseks on oluline
alustada rahalise
vundamendi valamisest
ehk eelarve
koostamisest 😊**

Mida ma võidan eelarve tegemisest?

- Kas raha juhib mind või mina juhin raha?
- Ülevaade, kuhu kulub raha ja kust saab vajadusel kokku hoida
- Aitab jõuda unistustele ja eesmärkidele lähemale
- Eelarvet võiks koostada kuu kaupa
- Aasta alguses on mõistlik planeerida ka terve aasta eelarvet

Tulud (sissetulekud)	Kulud (väljaminekud)
Töötasu	Eluase
Lisatasud	Toit
Rahalised preemiad	Transport
Kingitused rahana	Sideteenused
Riiklikud toetused ja abirahad	Lastega seotud kulud
Kohalikud toetused ja abirahad	Kool, lasteaed
Tulu ettevõtlusest	Ravimid
Tulu rendist	Tervishoid
Tulu intressidest	Kultuur
...	...
	Isiklikud kulud
	Vaba aeg
	Muud kulud

Exceli tabel kui lihtne abimees

- Saab kategooriad ja summad ise sisestada
- Internetis olemas Exceli põhjad, kuhu on kategooriad ja valemid sisestatud
- Häid põhju leiab minuraha.ee või Kogumispäeviku Facebooki grupi failide alt



				Kuu/aasta	
SISSETULEKUD	SUMMA	VÄLJAMINEKUD	SUMMA	VÄLJAMINEKUD	SUMMA
Palk 1 (pärast makse)		Kodulaen		Toit	
Palk 2 (pärast makse)		Kommunaalkulud kokku		Väljas söömine (sh Bolt/Wolt)	
Lisateenistus (nt renditulu)		Elekter		Suits / Alkohol	
Töötuskindlustus		Televisioon, internet		Majapidamistarbed	
Töotuubiraha		Mobiiltelefon		Ravimid (või laiemalt tervis)	
Toimetulekutoetus		Liising		Garderoob	
Pension		Kindlustus		Meelelahutus, vaba aeg	
Lastetoetus		Bensiin		Lapsed	
Vanemapalk (lapsehooldus)		Auto hooldus ja remont		Sport	
Elatisraha		Ühistransport		Koduloomad	
Muud toetused		Säästukontole kantud summa		Elatisraha	
		Investeeringuks (sh III samm)		Eneseareng (nt. koolitused, raamatud jne)	
				Järelmaksud, tarbimislaenu	
				Muud laenu (nt õppelaen)	
SISSETULEKUD KOKKU	0 €			VÄLJAMINEKUD KOKKU	0 €

* Vajadusel saad lahtreid juurde tekitada või muuta kategooriate nimetusi

SISSETULEKUD KOKKU	0 €	-	VÄLJAMINEKUD KOKKU	0 €	=	JÄÄK	0 €
---------------------------	------------	---	---------------------------	------------	---	-------------	------------

Veel võimalusi eelarve tegemiseks

- Pankade lahendused (Minu eelarve, Rahapäevik)
- Bilance app
- Monefy
- MyFinancier
- Wallet
- HomeBudget
- Wally
- You Need A Budget
- GoodBudget



Millest alustada?

- Teosta enda seniste tulude ja kulude analüüs – kust raha tuleb ja kuhu raha läheb?
- Sõnasta oma eesmärk, milleni eelarve saab aidata Sul jõuda (SMART-mudel)
- Koosta eelarve
- Eelarve tuleb kirja panna ning eelarve hakkab tööle siis, kui seda regulaarselt jälgida ja võrrelda oma tegelike tulude ja kuludega
- Kui eelarve ei tööta enam Sinu jaoks, siis on aeg eelarvet kohandada



Eelarve koostamise süsteem

- Esmalt pane kirja kõik sissetulekud
- Seejärel lahuta maha püsikulud (nt korteri üür, ühikatoa rent, telefoniarve)
- Jaota järele jäänud raha teiste kulugruppide vahel
- Alusta olulisematest (nt toit, majapidamiskulud, transport, tervis) ning liigu vähem olulisemate juurde (nt riided ja meelelahutus, *subscription*)
- NB! Lisa ka igale kategooriale ülempiir



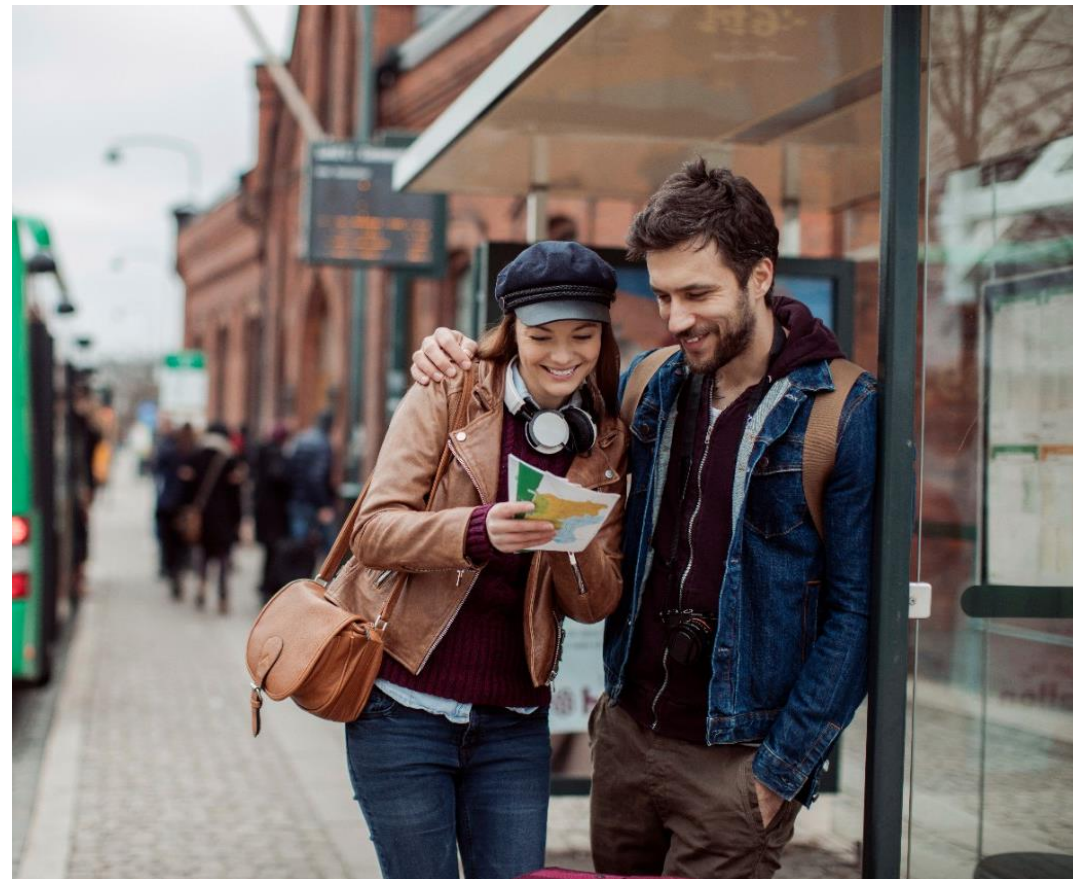
Meelelahutus ei pea olema kallis!

- Kodune filmiõhtu
- Kokkamine sõpradega
- Teatrite/kinode/ muuseumide sooduspakkumised
- Päev looduses (RMK, geopeitus)
- Välisportimine, välijõusaalid
- Vabatahtlikuna üritustel osalemine
- *Podcast'* i kuulamine
- Raamatute laenutamine ja lugemine



Kuidas säästa ja koguda?

- Planeeri säästudeks mõeldud summa eraldi kategooriana ning kanna summa kuu alguses kohe silme alt ära
- Erinevad kontod, Rahakoguja, hoius
- Soovitatav on säästa vähemalt **10% sissetulekust**
- Lisasissetulekust ja/või kingitustest saadud rahast võiks kõrvale panna 50%



Lisaraha teenimise ideed

- Õpi midagi uut ja täienda end!
- Müü maha üleliigne
- Hoia lapsi või lemmikloomi
- Rendi asju välja
- Pane oskused ja hobid raha teenima (remontimine, pildistamine, käsitöö, hoidised jms; vabakutselised.com)
- Tee tööampse, nt GoWorkaBit
- Teeni oma autoga (nt Bolt, autolevi), Barkingu abil saad rentida välja parkimiskoha
- Üüri välja oma kodu (või tuba)
- Investeerimine

NB! Oluline ka puhata ja leida aega lähedaste jaoks



...kui tahad peale põhikooli või gümnaasiumi kodust ära kolida?

❑ Mõtle läbi, kas Sul on uue eluaseme jaoks rahalised vahendid olemas

- Ühiselamu ruumid kaovad kui soojad saiad
- Korterit üürimisega kaasnevad lisatasud (tagatisraha, maakleritasu)
- Lisaks üürisummale on tarvis tasuda veel kommunaalkulud
- Kodukindlustus on küll kulu, kuid päästab halvimal juhul

❑ Kõige suurem kuluartikkel on toit

- Koosta nimekiri vajaminevatest asjadest ning planeeri toidukorrad ette

❑ Märkatav hulk raha kulub asjadele, mida pole pidanud varem ostma

- Tee nimekiri vajaminevatest tarbekaupadest (nt puhastusvahendid või riided/jalanõud), et nende ostmise soodsamale ajale planeerida.



Kokkuvõtvalt

- Leia omale motiveeriv eesmärk
- Kõige alus on eelarve koostamine
- Eelarve tuleb kirja panna ning eelarve hakkab tööle siis, kui seda regulaarselt jälgida ja võrrelda oma tegelike tulude ja kuludega
- Leia lisaraha teenimiseks võimalusi
- Vanemate juures elades on kulud väiksemad
- Korterit üürimisega kaasnevad lisatasud



Swedbank



Aitäh kuulamast!

Juhi oma raha ISE!